

Gents
Milieu
Front

Frontaal

herfst
2020

Stad zoekt
stilte

Droogte? Ik voel
nattigheid!

Nieuw
vlees

06 Verover de ruimte

13 Ontmoet Vicky

Gent en omstreken

06
12 m²
Verover de ruimte

08
expert
Professor Patrick Meire over water

13
ontmoet
Vicky Dalglish

14
ontdek
Ecofeminisme: achterhaald of broodnodig?

21 Roots van Kerstin

16 Aardige burgers?

Milieu inzichten

16
topic
Plantaardige burgers, een aardig alternatief?

21
roots
Kerstin uit Duitsland

22
geluid
Stad zoekt stilte

23
column
De huid vol

24
voortaan
Duurzame tips

32 Het Pandschap

34 Vrijwilliger Dirk

Front van goodwill

28
in actie
GMF houdt
het nat

31
in actie
Van Eyck

32
bouwadvies
Het Pandschap

34
vrijwilliger
Dirk Pultau

35 Jules

36 kalender

38 volg ons

39 over ons

Elke druppel telt

Deze zomer was het weer zover: een hittegolf, meer watergebruik, opdrogende grondwaterlagen. Door klimaatverandering zal dat een jaarlijks terugkerend fenomeen worden. De jaarlijkse droogte zal naar alle waarschijnlijkheid ook steeds harder toeslaan. Daarom moeten we spaarzamer omgaan met ons kostbare water.

Gents MilieuFront probeert dat op allerhande manieren ook te doen. Met een groepsaankoop voor regenwatertonnen bijvoorbeeld, of met onze wedstrijd 'win een gratis vat'. Samen met bouwbedrijf Durabrik vingen we in augustus liefst 150.000 liter bemalingswater van bouwerven op in een tankwagen, om er vervolgens lege regenwaterputten in de stad mee te vullen. Met ons nieuwe project Wij(k)water willen we regenwater van kerkdaken maximaal laten infiltreren of opvangen en hergebruiken. We onderzoeken dat voor vijf kerken, maar in potentie gaat het over 45 miljoen liter regenwater dat elk jaar op één van 47 Gentse kerken valt.

Het stadsbestuur willen we alvast overtuigen om veel strenger toe te zien op het wegpompen van grondwater uit bouwputten. Dat komt nog al te vaak in de riolering terecht. En, net zoals we dat ook voor geveltuinen deden, willen we samen met de stad nadenken over een reglement dat het voor burgers mogelijk maakt om regenwatertonnen op de stoep te plaatsen. Zo kan regenwaterrecuperatie een alledaags beeld worden in het straatbeeld. En raakt iedereen er steeds meer van overtuigd dat elke druppel telt.

Erik Grietens
beleidswerkgroep
GMF

297

297 winkels in Gent werden op een hete dag in augustus geïnventariseerd door GMF-vrijwilligers, waarvan 219 de deuren open hadden staan. Bij 60% van de winkels met open deuren draaide de airco volop. Dat is meer in vergelijking met vorig jaar, terwijl het nu twee keer zo warm was. Enorme onnodige energie- en geldverspilling is dit, want de gekoelde aircolucht zoekt de snelste weg naar warme gebieden, buiten dus. Het is zoals 's winters je huis warm stoken en tegelijkertijd je ramen en deuren openhouden. Dit zouden we nooit in eigen huis doen, maar we kijken er blijkbaar niet van op als winkels dat wel blijven doen.

Efficiënt ploggen

App voor zwerfvuilverzamelaars

Steeds meer mensen ruimen zwerfvuil op tijdens hun wekelijkse wandeling of dagelijkse looprondte. Om deze ploggers efficiënter te laten werken, is er nu de app WePlog. Alle straten en wegen zijn er zichtbaar en verschijnen in twee kleuren. Rood is een weg die lang geleden geplogd werd, groen is een weg die onlangs geplogd werd. Zo weet je waar je het meeste zwerfvuil zal tegenkomen. Samen voor een propere stad!

Download WePlog gratis via de Apple iStore of Google Play.

Bûûmplanters in BXL

Gluren bij de burens

Schaarbeek stond vroeger vol kriekelaars, waar de lokale bierbrouwers gretig gebruik van maakten voor hun befaamde kriebier. In het verstedelijkte Schaarbeek van de 21ste eeuw is er voor boomgaarden geen plaats meer. Maar het Brusselse burgercollectief Bûûmplanters brengt de krieckenbomen terug! Wat in 2011 begon met de Krieckenboomsage, is ondertussen een beweging met diverse projecten om meer groen in de straat te brengen. Zo is er een heuse Bûûmkwekerij die stadsbomen levert aan geïnteresseerde burgers, scholen en bedrijven. Onder de naam Bûûmlebezen werken ze aan een plan om natuurlijke bestuivers zoals wilde bijen en hommels een duwtje in de rug te geven. En met hun Bûûmparcken installeren ze pop-up mini-parken van recupmateriaal. Die fleuren de buurt op met zitbanken, eetbare kruiden en... bûûmen natuurlijk.

Keineig voor burens en biodiversiteit!

Maak kennis met deze ketten op www.buumplanters.be.

'Behalve termieten kan niemand van bomen leven. De natuur herstelt zich wel. ... Het zou heel dom zijn om deze strategische locatie niet te gebruiken.'

Johann Leten, gedelegeerd bestuurder van Voka Limburg, is alle experten te slim af en zegt waar het op staat: natuurgebied Groene Delle doet veel beter dienst als nieuw aangeboorde industriegrond, want een waardevol stuk natuur kan je niet tussen je boterham leggen. James, geef die man een 'Fossiel van het Jaar'-award! — De Standaard, 18.07.2020

Investeer in GMF

Draag je cent(je) bij aan de renovatie van onze nieuwe stek!

GMF en wooncoop sloegen de handen in elkaar voor een nieuwe GMF-stek in de Dampoortstraat. Aan de toekomstige verhuis gaat een renovatie vooraf. Om een energiezuinige en ruime plek voor het team en de vrijwilligers te creëren zoeken we wat extra kapitaal. We vragen jou om hierin mee te investeren! Dat kan op twee manieren:

1/ Word aandeelhouder van wooncoop – vanaf 250 euro. De 2% rendement wordt afgestaan aan GMF als 'korting' bij de verbouwing. Zodat elke euro die je investeert, resulteert in een lagere huurprijs die GMF betaalt aan wooncoop.

2/ Geef een gift aan GMF – met 60% belastingvermindering! Voor elke 100 euro die je doneert, krijg je er 60 terug via je belastingen. De Vlaamse Overheid voorziet deze verhoogde belastingvermindering in 2020 voor erkende vzw's als GMF in (moeilijker) corona-tijden. Overschrijven kan (vanaf 40 euro) op BE93 0011 4993 2067 met vermelding 'dampoort'. GMF gebruikt deze giften voor een extra lening aan wooncoop en verlaagt zo haar woonkosten.

[Meer info en uitleg op www.gentsmilieufrent.be/dampoort](http://www.gentsmilieufrent.be/dampoort)

Carbonkiller

Koop eens een uitstootrecht

Het Emission Trading System (ETS) regelt de CO₂-uitstoot van grote Europese bedrijven. Voor elke ton CO₂ die een bedrijf uitstoot, koopt het uitstootrechten op de emissierechtenmarkt. De totale hoeveelheid emissierechten daalt telkens, zodat er steeds minder CO₂ uitgestoten wordt. Maar wat als... wij nu eens die rechten opkopen en de CO₂ niet uitstoten? Dat is het idee achter Carbonkiller. De initiatiefnemers willen zo CO₂ duurder maken en de CO₂-uitstoot versneld doen dalen.

[Benieuwd? Neem dan een kijkje op www.carbonkiller.org.](http://www.carbonkiller.org)

12 m²

bepikt in ruimte, onbepikt in verbeelding

12 m², dat is de gemiddelde ruimte die één geparkeerde auto inneemt. Stel: jij krijgt de kans om een parkeerplek in jouw straat in te vullen met iets totaal anders. Wat zou jij ermee doen?

txt_Emma Petillion en Koos Fransen (VZW Planché)

In het kader van 'Verover de ruimte' lanceert de Gentse vzw Planché samen met GMF en autodelen.net '12 m²', een cocreatief burgerproject waarbij iedereen samen aan de denk- en schrijftafel schuift.

The arrogance of space

In de naoorlogse periode heeft de industrialisatie en specifiek de opkomst van de auto industrie gezorgd voor een heuse *boom* in het gebruik van privaat gemotoriseerd verkeer. De auto groeide op korte tijd uit van een luxartikel tot een basisproduct, dat onmisbaar werd voor iedereen die zich vrij wou kunnen verplaatsen. Onder het motto 'Mijn auto, mijn vrijheid' werd onze omgeving voornamelijk ontworpen in het teken van de auto. De ruimte-inname door straten en parking is enorm en ons landschap dat vroeger bestemd was voor actieve gebruikers wordt nu sterk gedomineerd door de

↑ Voorbeeld idee 12 m²
Zwemmen op een parkeerplaats

**'Vlaanderen
telt meer
parkeer-
plaatsen dan
inwoners,
en daar
staan weinig
mensen
bij stil'**

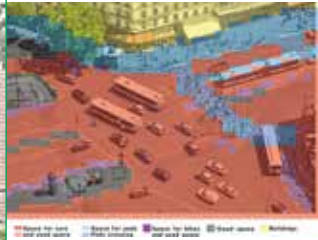
auto. Door echter te focussen op het ontwerpen vanuit het perspectief van de auto zijn we gaandeweg het ontwerpen van de publieke ruimte op mensenmaat uit het oog verloren. Zo telt Vlaanderen meer parkeerplaatsen dan inwoners, en daar staan weinig mensen bij stil.

Het recht op de ruimte

Toch zien we wereldwijd dat steden en regio's de ruimte ingenomen door de auto trachten terug te winnen. Circulatieplannen (cf. Gent, Birmingham), het omvormen van parkeerplaatsen (cf. Amsterdam, Oslo) of pop-up fietsstraten en -zones (cf. Parijs, Brussel, Mechelen) worden internationaal gelauwerd omwille van hun positieve impact op de leefomgeving. Bovendien zorgen deze nieuwe strategieën er ook voor dat negatieve externe effecten zoals geluidshinder, luchtvervuiling, verkeersongevallen of

infrastructuurkosten teruggedrongen worden. Groene ruimte, ontmoetingsplekken of speelplaatsen kunnen de ruimte die vrijkomt omtoveren; allemaal invullingen die de inwoners ten goede komen. De vraag over wie het recht op de publieke ruimte heeft, dringt zich zo steeds verder op.

Onze lockdown tijdens de COVID-19-crisis heeft ons nog harder met onze neus op deze problematische realiteit geduwd; toen onze essentiële activiteiten stil vielen werd plots duidelijk hoeveel ruimte we besteden aan de auto. Tezelfdertijd was er een duidelijke vraag naar meer ruimte voor andere invullingen: groen, ontmoetingsplekken, speelruimte, etc. Toen de lockdown stelselmatig versoepelde, zagen we enerzijds een terugval naar de business-as-usual, maar anderzijds ook een sterke oppositie tegen die business-as-usual. Zo kreeg het Schaarbeekse

↑ Opdeling publieke ruimte-inname in Parijs — The arrogance of space
Mikael Colville-Andersen

↑ Uitgewerkte parklet — tijdelijke invulling van een parkeerplaats
Old Town, Seattle

initiatief Bûmplanters recent nog verschillende kleine subsidies om parkeerplaatsen om te vormen naar kleine, groene ontmoetingsplekken. Een ander voorbeeld zijn de Brusselse Citizen Gardens, gemeenschappelijke moestuinen op parkeerplaatsen, waarvan er momenteel al vier op initiatief van burgers werden uitgewerkt.

De Canadese mobiliteits-expert Brent Todorian stelt dat steden nu slimme keuzes moeten maken; steden die dit doen, zullen over 10 jaar floreren. Daarbij verwijst hij naar de 20 minuten-stad, een stad op mensenmaat waar actieve verplaatsingen en lokale beleving centraal staan. We zitten in een cruciale fase om de positieve effecten gelinkt aan ons duurzamer gebruik van de publieke ruimte vast te houden, maar dat kan enkel door mensen bewust te maken van de vele voordelen die een publieke ruimte op mensenmaat kan bieden.

'12m² – de opp. van een gemiddelde parkeerplaats – is ongeveer de grootte van een slaapkamer in een gemiddeld rijhuis!'

Cocreatief burgerproject 12 m²

En daar verschijnt 12 m² op het toneel! In het kader van 'Verover de ruimte' door autodelen.net wil VZW Planché verder bouwen op deze tendens tot duurzame publieke ruimte door burgers te bevragen en actief te laten deelnemen aan het denkproces omtrent de ruimte-inname van de auto. 12 m² – de oppervlakte van een gemiddelde parkeerplaats – is namelijk veel; ongeveer de grootte van een slaapkamer in een gemiddeld rijhuis! Bovendien neemt een auto tot bijna 25 m² in als je het manoeuvreven meerekent en heeft een privéwagen vaak meerdere parkeerplaatsen nodig (thuis, op het werk, aan de winkel, etc.).

12m² verloopt in twee fasen. In een eerste fase willen we burgers en organisaties bevragen naar hun idee over wat zij met 12m² zouden doen (deelnemen kan via vzwplanche.be/12m2.html). Daarbij

worden realistische ideeën (cf. een fietsenstalling, een buurtmoestuin of een zitplek), maar ook gekke, creatieve invullingen (cf. een trampoline, een koersfiets-op-rollen of een reuzenaquarium) verzameld in een catalogus. Deze catalogus geeft aan welke invullingen mogelijk zijn en hoe je ze kan verwezenlijken en zal dienen als een leidraad voor burgers, organisaties en lokale besturen. In de tweede fase willen we één of meerdere van de verzamelde invullingen in de praktijk brengen, en samen met burgers de handen uit de mouwen steken om een collectief gedragen invulling van één parkeerplaats op een (dichtbevolkte) plek mogelijk te maken.

Het is belangrijk te weten dat het hier gaat over systematische ingrepen in de ruimte, waarbij het draagvlak bij de inwoners cruciaal is. De catalogus zal daarom zowel voorbeelden van meer permanente invullingen als van tactical urbanism (tijdelijke invullingen die inspelen op een bepaalde noodzaak) bevatten. We zetten ons nu in om op lokale evenementen en sociale media burgers warm te maken voor 12 m². Daarbij is het belangrijk aan te tonen welke voordelen het opgeven van slechts één parkeerplaats in de straat of wijk kan genereren. Want met 12 m² ben je dan misschien wel beperkt in ruimte, maar in je verbeelding blijf je onbeperkt!

'We hebben vroeger onze omgeving aangepast aan onze noden...

Professor Patrick Meire over water

Deze zomer zijn heel wat warmte- en hittesterecords gesneuveld. Helaas heeft dat ook kwalijke gevolgen voor het grondwater. Wij gingen polsen bij professor Patrick Meire of het water hem al aan de lippen staat.

txt_Sanne Jans pix_Patrick Meire

Hoe staat het eigenlijk met onze grondwatervoorraden?

'Niet goed, ze staan zeer laag. Het is normaal dat ze in de herfst lager staan en in de lente hoger. Maar nu komt er over het hele jaar minder water bij doordat de mogelijkheden tot infiltratie lager zijn en er ook minder neerslag is, vooral in de zomer. Dat zorgt ervoor dat het niveau in het begin van het seizoen al te laag ligt. Het is een structureel probleem.'

Waarom is grondwater überhaupt belangrijk?

'Het is onze grootste watervoorraad. Het water in de rivieren en de meren vormt maar een paar procent van de zoetwatervoorraad. Om je een

idee te geven: in 1 m³ grond zit tot zo'n 250 liter water. Dat is veel meer dan mensen zouden denken. En niet alleen wij zijn ervan afhankelijk: ook al onze vegetatie. Wereldwijd zit bijna 70% van het zoetwater in ijskappen en gletsjers, een kleine 30% in grondwater en minder dan 1 procent in oppervlaktewater.'

Als er tekorten zijn, waarom kopen we niet gewoon water in van de buurlanden?

'Dat doen we al. Een deel van het water in Antwerpen bijvoorbeeld is Maaswater via het Albertkanaal.'

Als wij problemen hebben, hebben de buurlanden die waarschijnlijk ook?

'Dat klopt niet helemaal. De beschikbare watervoorraad hangt af van de hoeveelheid water per persoon. Wij zitten hier in Vlaanderen met een heel hoge bevolkingsdichtheid. In het Scheldebekken is die bijvoorbeeld dubbel zo hoog als in het Seinebekken rond Parijs. Dat neemt niet weg dat ook de omringende landen problemen hebben.'

Als we niks veranderen, met welk scenario moeten we dan rekening houden?

'Dan wordt de toekomst grimmiger. Ik moet u waarschijnlijk niet vertellen over de patronen van de klimaatopwarming: het aantal droge en warme zomers stijgt. In eerste instantie zullen wij er als individu geen problemen van ondervinden, de drinkwatervoorraad is voorlopig verzekerd. Het zullen de landbouw en de natuur zijn die de onmiddellijke gevolgen dragen. Indirect heeft dat natuurlijk wel invloed op ons, omdat het de voedselvoorziening en de economie beïnvloedt.

We zullen daarom goed moeten nadenken over de landbouw: wat voor landbouw zullen we hebben? Hoe kunnen we die aanpassen aan het veranderende klimaat? Welke gewassen gedijen in onze warmere en drogere zomers? Dat is zinniger dan de klassieke gewassen per se te blijven telen en met meer en meer moeite te blijven beregenen. En als we dan nog helemaal niets veranderen, zullen op termijn ons drinkwater en onze voedselvoorziening onder druk staan.'

... en nu moeten we ons aanpassen aan de omgeving'

U zei onlangs in het VRT-journaal dat we onze manier van denken moeten veranderen: in plaats van de regen zo snel mogelijk via de riolen af te voeren, moeten we het grondwater zo lang mogelijk ophouden én het peil van de rivieren en kanalen hoog houden. Hoe?

'We kunnen moerassen herstellen en riviervalleien vernatten. We moeten de infiltratie bevorderen, zodat er niet zoveel water afgevoerd wordt via waterlopen en riolen. Nu is 20% van Vlaanderen verhard, dat is heel veel. We moeten het regenwater opvangen en de totale waterbuffer zo hoog mogelijk houden. Die opvangzones kunnen niet zomaar overall vanwege onze ruimtelijke ordening. We hebben vroeger onze omgeving aangepast aan onze noden en nu moeten we ons aanpassen aan de omgeving.

'We moeten onze manier van denken veranderen.'

Kijk, de redenering van vroeger hield steek. Het versneld afvoeren van water voorkomt overstromingen. Maar de omstandigheden zijn nu fundamenteel gewijzigd en de oplossingen van vroeger zijn niet geschikt voor de nieuwe situatie. Nu hebben we niet alleen een ander klimaat, maar bijvoorbeeld ook betere weersvoorspellingsmodellen en waterkwantiteitsmodellen, waardoor we flexibeler kunnen omgaan met het waterbeheer. Waar men vroeger water zo snel mogelijk afvoerde o.a. om een grotere buffer te hebben voor komende neerslag en dus overstromingen te voorkomen, zorgt dat er nu mee voor dat we maar een beperkte voorraad hebben als de regen uitblijft. Door gebruik te maken van 'up to date' modellen, kunnen we veel hogere waterpeilen aanhouden en enkel afvoeren als er effectief zeer veel regen verwacht wordt en er een overstromingsrisico is.'

Wat zou de overheid idealiter kunnen doen om dat te veranderen?

'Het lastige van dit soort problematiek is dat de oplossingen

vaak plaatsspecifiek zijn. Wat werkt op de ene plek, werkt niet op de andere plek en kan er zelfs schade aanrichten. Dit soort problemen vragen maatwerk, je moet altijd heel goed opletten met veralgemeningen. We moeten investeren in een hele resem zaken. Eigenlijk moet het waterbeheer fundamenteel wijzigen. Zo moeten we maximaal kijken naar alle mogelijkheden van vernatting, maar ook inzetten op infiltratie van het grondwater. Ook moeten we op elk vlak bedenken waar we water kunnen besparen en hergebruiken: huishoudens, industrie, landbouw... Ik zeg niet dat alle waterbeheer nu slecht is. In het sigmaplan zitten een heel aantal goede zaken. Er wordt ingezet op multifunctionaliteit, aanleg van moerasgebieden, het hermeanderen van de Demer, waardoor er een grotere infiltratie mogelijk is. Alleen is de uitdaging zeer groot en moeten we een versnelling hoger schakelen.'

Moeten we de industrie en landbouw met de vinger wijzen?

'We moeten niemand met de vinger wijzen. De situatie

Patrick Meire

_als hoogleraar verbonden aan de vakgroep Biologie van de Universiteit van Antwerpen.

_zetelt in het Instituut voor Milieu en Duurzame Ontwikkeling

_legt zich graag toe op onderzoek over de Schelde

Bomen- en struikenuverkoop

BESTEL T.E.M. 25 OKTOBER OP
WWW.NATUURPUNTGENT.BE

Natuurpunt
Gent

NATUURDAKEN
PRAIRIEDAKEN
KLIMPLANTEN

CANOPY

Canopy BVBA
Dendermondsesteenweg 40
B-9000 Gent

+32 (0)9 247 48 49
info@canopy-greenroofs.be
www.canopy-greenroofs.be

waar we nu mee zitten, dat zijn achterhaalde oplossingen voor soms achterhaalde problemen. Los daarvan zijn er natuurlijk zowel voor de industrie als voor de landbouw veel mogelijkheden om waterbesparend te werken en om water te hergebruiken. En dat kan voor hen ook winstgevend werken. De overheid kan dit ook aanmoedigen, enerzijds door fiscale stimuli en anderzijds door de juiste vergunningen. Landbouwers kunnen de infiltratie ook helpen door de manier waarop ze hun bodem bewerken. Op een stuk land dat ze niet gebruiken, zetten ze beter vegetatie, want in een braakliggende grond dringt de regen minder goed in en heb je bovendien kans op erosie. Boeren kunnen water opvangen, in poelen, in buffers. En tot slot kunnen ze zoals gezegd de keuze van de gewassen ook aanpassen aan de omstandigheden.'

Tijdens de afwas de kraan niet laten lopen en tijdens een hittegolf je gras niet sproeien, dat hebben we wel al gehoord. Zijn er nog dingen die individuen kunnen doen?

'Het zou al helpen als meer mensen zich bewust zouden worden van de globale problematiek. De producten die je koopt, hoe komen die tot stand? Hoeveel water is daarvoor nodig? Een tomaat bevat niet alleen water, maar verbruikt ook water tijdens de kweek.'

Ik las dat een avocado kweken heel veel water verbruikt, en die komen vaak uit Californië, waar er bovendien al niet veel water is.

'Dat soort dingen bedoel ik. Zo vraagt het veel water om katoen

'De situatie waar we nu mee zitten, dat zijn achterhaalde oplossingen voor soms achterhaalde problemen'

te kweken. In katoen voor een T-shirt kan al snel 5000 liter water kruipen. Als je hem dan na een paar keer dragen weggooit, gooi je 5000 liter weg.'

De katoenen tassen zijn ook maar beter dan plastic als we ze effectief gaan gebruiken.

'Je krijgt ze nu overal, hier liggen er waarschijnlijk al 20-30. Die gebruik je niet allemaal. Op de conferenties die ik bezoek, krijgt iedereen zo'n tasje met het programma in. Waarom moet dat? Iedereen heeft toch zijn boekentas bij. Mensen staan daar vaak niet bij stil, hoeveel water dat vraagt.'

Als u het hebt over het educatieve luik, denk ik dat er tegenwoordig meer nadruk ligt op het post-consumerproces dan op het preconsumerproces. Hoe moet het dan wel? Moeten we allemaal vegetariër worden?

'Niet noodzakelijk, het hangt af van de samenstelling van je dieet. Liever een flexitariër die vooral lokale producten eet dan een vegetariër die zijn avocado's laat invliegen.

Stel dat je nu een huis bouwt of renoveert, hoe kan je dat grondwatervoorraadvriendelijk aanpakken?

Je kan bijvoorbeeld ook het regenwater dat neerkomt op de voorkant van je dak opvangen in een waterput, want bij bestaande huizen gaat dat naar de riolen. Je tuin, en vergeet ook niet je voortuin, maximaal inrichten om regenwater te laten infiltreren. Je kan een groendak aanleggen, en het water daaruit naar een regenwaterput laten gaan. Maar vergeet niet om het water dat je opvangt te gebruiken, anders is het ook voor niks. De overloop van je volle regenton, die laat je best ook niet in de riool uitkomen. Verder kan je gras kiezen dat tegen de hitte kan, zodat het niet besproeid hoeft te worden.'

De BBC raadde aan om je gazon sowieso niet te maaien bij warm weer, want kort gras kan de bodem en zichzelf niet beschermen tegen de hitte.

'Klopt. Verder kan je bomen planten om voor verkoeling te zorgen. Het probleem is eigenlijk dat we alles gereduceerd hebben van complexe ecosystemen naar zo eenvoudig mogelijke ecosystemen, en dat zouden we nu weer moeten omdraaien. Het creëren van complexiteit van de omgeving, en daar hoort biodiversiteit ook bij, is een vereiste voor de toekomst.'

DE-INGANG·BE

DANS!

LESSEN - WORKSHOPS - KAMPEN
KINDEREN | JONGEREN | VOLWASSENEN

OP FIETSVAKANTIE?
ZORGELOOS NAAR JOUW WERK?
OF ER GEWOON OP UIT MET DE KINDEREN?

CASA de CICLISTAS

HELPT JE GRAAG OP WEG

WWW.CASADECICLISTAS.BE

De weg op in
een eerlijk
geproduceerde
outfit?

Steeds 15% korting*
op vertoon van GMF-
lidkaart.

*Korting is niet cumuleerbaar met
andere kortingen en acties.

VAUDE
IS A PROUD
MEMBER OF

VAUDE Store Gent

Sint-Niklaasstraat 52 · 9000 Gent

Maandag t.e.m. zaterdag: 10u – 18u · officiële koopzondagen: 13u – 18u

Phone: +32 9 278 3764

Mail: VAUDE.Store.Gent@vaude.com

vaude-stores.com

STORE GENT

Vicky — 'Bij IKEA kan ik van binnenuit invloed uitoefenen'

In deze rubriek laten we iemand aan het woord die zich inzet voor een duurzamere samenleving. Deze keer luisteren we naar Vicky Dagleish, coördinatrice bij de Belgische afdeling van Sea Shepherd én Store Manager van IKEA Gent.

'Milieu-activisme is de grootste focus in mijn leven, waaraan ik alles probeer af te toetsen. Ik ben er immers van overtuigd dat je bij elke stap die je zet en elke cent die je uitgeeft, invloed kan oefenen. Zo eet ik al sinds mijn dertien vegetarisch en de laatste jaren zelfs zuiver veganistisch, wat in een vooruitstrevende stad als Gent niet moeilijk is.'

Vicky was als jonge activiste actief op vele fronten tot ze besloot zich op één specifieke organisatie te focussen om zo haar impact te vergroten. 'Ik koos voor Sea Shepherd om via directe acties te vechten voor de oceanen, die als grootste ecosysteem ter wereld levensnoodzakelijk zijn.' Intussen coördineert Vicky de honderd Belgische vrijwilligers van Sea Shepherd en bundelt ze elk jaar haar vakantiedagen om een maand op buitenlandse campagne te gaan, naar o.a. Mayotte of Florida. 'Die campagnes zijn fysiek erg vermoeiend, omdat je letterlijk met lijf en leden bijvoorbeeld zeeschildpadden beschermt tegen stropers. Maar elk gered dier, evenals de ongelooflijke solidariteit tussen de vrijwilligers, geeft me moed!'

'Ik beschouw Sea Shepherd als mijn tweede job, waar ik ongelooflijk veel energie uithaal. Daarnaast werk ik al 16 jaar met passie voor IKEA. De bedrijfsvisie – een beter bestaan voor zoveel mogelijk mensen – sluit mooi aan bij wie ik ben. Ondanks haar imago doet IKEA volgens mij absoluut haar best een goede mix te vinden tussen zorg voor de mensen (bv. betaalbare prijzen) en voor de planeet (bv. recyclage- en circulaire materialen).'

'Door bij IKEA te werken, kan ik eveneens van binnenuit invloed uitoefenen. Zo voerde ik Donderdag Veggiedag in, wat snel opgepikt werd door de andere Belgische winkels. Verder is het gasverbruik in mijn winkel vorig jaar met 31% gereduceerd via slimme oplossingen, zoals het isoleren van de kilometerslange verwarmingsbuizen. Dat noem ik impactvol!'

Ecofeminisme

Achterhaald of broodnodig?

Het feminisme heeft vele gezichten. Eén ervan kijkt door een ecologische bril: het ecologisch feminisme of ecofeminisme. In dit artikel bespreken we het ontstaan van deze stroming en wat ze vandaag voor ons kan betekenen.

txt_Sarah Dosogne_Iris Verschaeve pix_Marie Bockaert

Volgens het ecofeminisme speelt gender (het sociale geslacht, de ideeën en verwachtingen rond 'mannelijkheid' en 'vrouwelijkheid') een rol in hoe we reageren op milieuproblemen en hoe we erdoor getroffen worden. Het kernidee is dat aan de uitbuiting van vrouwen en de exploitatie van de natuur een gemeenschappelijke logica ten grondslag ligt.

In de jaren zestig van vorige eeuw legden vrouwelijke Noord-Amerikaanse theologen de basis voor het ecofeminisme. De insteek was spiritueel, met nadruk op resacralisatie van de natuur en op het vrouwelijke goddelijke in alle mensen. Ook het 'Buen Vivir' (Het goede leven), ontstaan uit de Kosmovisie van de bewoners van de Andes, heeft het ecofeminisme geïnspireerd. Buen Vivir staat voor een leven zonder uitbuiting van vrouwen, zonder geweld tegen vrouwen en zonder uitbuiting van de natuur. Het ziet de mens als inherent verbonden met en deel van de natuurlijke en sociale omgeving. Deze visie is deels verankerd in de Boliviaanse en Ecuadoriaanse grondwet.

Vrouwelijk protest

Vrouwen worden vaker getroffen door de gevolgen van natuurrampen en ecologische problemen en vaker blootgesteld aan armoede, sociale isolatie en discriminatie. In crisissituaties stijgt ook gendergerelateerd en seksueel geweld. Bovendien hebben vrouwen nog steeds minder inspraak in de beleidsvoering en worden beslissingen vaak boven hun hoofd genomen. Dit valt deels te verklaren doordat mannen meer toegang hebben tot informatie en over meer financiële middelen en betere sociale netwerken beschikken.

Protest kon niet uitblijven. Begin jaren zeventig verenigden vrouwen uit het zuiden zich om samen tegen ecologische problemen in hun omgeving te strijden. In India kregen ze de steun van Vandana Shiva, één van de bekendste ecofeministes. Ze stond lokale boeren en boerinnen bij in hun strijd tegen landverlies door de constructie van grote dammen. Die werden gebouwd door (vaak westerse) ingenieurs om water te voorzien voor grootschalige commerciële landbouw. Daarbij werd geen

rekening gehouden met de lokale omstandigheden, noden of knowhow. Onder meer lokale putten en rivieren kwamen droog te staan.

Tegelijkertijd groeide in Europa en de Verenigde Staten het antinucleair protest. Eind jaren zeventig en in de jaren tachtig kwamen vrouwen samen om te protesteren tegen de militarisatie van de maatschappij en tegen de opslag van kernwapens op Britse militaire basissen.

Deze bewegingen vormden de basis voor het materialistisch ecofeminisme, dat zich onderscheidt van het spirituele ecofeminisme uit de jaren zestig. Voor Marijke Colle, een socialistische feministe die al sinds de jaren zeventig actief is, is dit ook de richting die we uit moeten. Een ecofeminisme dat niet alleen strijdt voor het behoud van natuur (gebieden), maar ook streeft naar het natuurlijk houden van ons milieu en zich verzet tegen de agro-industrie.

Vrouwen = natuur?

Wereldwijd zien we dat het vooral vrouwen zijn die zich groeperen in milieuverenigingen. Sommigen, ook bepaalde

Furia vzw is een feministische denktank en actiegroep die ijvert voor een solidaire en meer egalitaire samenleving. Sinds '72 organiseert Furia de nationale vrouwendag op 11 november - een jaarlijks evenement waar reflectie en actie samenvloeien: een dag vol interessante workshops, lezingen en gezellig feministisch samenzijn. Dit jaar is Gent aan de beurt! Thema's als ecofeminisme, alleenstaand moederschap en dekolonisering komen aan bod.

Meer info: www.furiavzw.be

'Aan de uitbuiting van vrouwen en de natuur ligt een gemeenschappelijke logica ten grondslag.'

tegenwoordiging van vrouwen in zero waste-bewegingen.

Ecofeminisme vandaag

Ecofeminisme is een totaalkritiek op de huidige patriarchale maatschappij. Het veroordeelt de dualiteit in de maatschappij: man-vrouw, buiten-binnen, techniek-natuur, waarbij aan het ene meer waarde toegekend wordt dan aan het andere. Ecofeminisme staat voor een gelijkwaardig bestaan, niet berustend op geld, maar op de gebruikswaarde van personen en natuur.

Volgens Marijke Colle kan het ecofeminisme ook nu nog heel wat betekenen: 'We moeten ons organiseren en lezingen en vormingen geven. We zouden stadslandbouw kunnen promoten en moeten ons actief verzetten tegen kerncentrales en -wapens. Maar vooral moeten we samen praten en doen. Want in de eerste plaats is het ecofeminisme een dynamiek van handelen die het bewustzijn vergroot en niet louter een theorie.'

stromingen binnen het ecofeminisme, beweren dat dit komt door de intrinsiek zorgende geaardheid of door de grotere verbondenheid van vrouwen met de natuur, in tegenstelling tot mannen, die meer met technologie en wetenschap bezig zijn. Een meer logische verklaring lijkt ons de rol waarin vrouwen en mannen door de maatschappij nog steeds geduwd worden (cfr. de socialisering tot man of vrouw). Vrouwen zorgen nog steeds vaker voor het gezin, zorgen dat er eten op tafel komt en blijven meer thuis.

Als er op een van deze gebieden iets mis dreigt te gaan, zijn vrouwen vaak de eersten die ermee geconfronteerd worden. Concreet: met een vervuilde rivier kan je je gezin niet van drinkbaar water voorzien; als gronden in de onmiddellijke omgeving onvruchtbaar of onteigend worden, komt de voedselvoorziening in het gedrang. Vrouwen stellen zich sneller de vraag of wat en hoe we consumeren wel zo gezond is en gaan op zoek naar gezondere alternatieven. Bij ons merk je dit bijvoorbeeld aan de overver-

Bronvermelding: Interview met Marijke Colle
 Oikos - Artikel: 'Feminisme in tijden van klimaatstrijd' - Anneleen Kenis
[bustle.com/articles/155915-what-exactly-is-ecofeminism](https://www.bustle.com/articles/155915-what-exactly-is-ecofeminism)
inmotionmagazine.com/global/vshwa3.html#Anchor-Dams-14210
educaciongobec/que-es-el-buen-vivir
sciencedirect.com/topics/social-sciences/ecofeminism
iemed.org/observatori/arees-danals/arxius-adjunts/
quaderns-de-la-mediterania/qm25/what_is_ecofeminism_Alicia_H_Puleo_QM25_en.pdf

Gedaan met veggieburgers van platgekookte groenten en paneermeel, want de nieuwe generatie plantaardige burgers mikt op 'meat lovers.' Gesteund door grote investeerders is het 'nieuwe vlees' wereldwijd bezig aan een opmars. Maar hoe onderscheiden ze zich op vlak van ecologische impact, gezondheid en smaakbeleving?

txt_Zjef De Loose pix_Shutterstock

Plantaardige burgers

Een aardig alternatief?

5
BURGERS
op de rooster

Concurrentie voor vleessector

De Belg eet steeds minder vlees. Volgens cijfers van Statbel zit de consumptie van zowel rundvlees als varkensvlees in dalende lijn. Tegelijkertijd doen steeds meer plantaardige alternatieven hun intrede op de Belgische markt. Hoog tijd dus voor een grondige vergelijking. Terwijl er meestal wordt vergeleken met 100% rundergehakt, maken we voor de Belgische markt best ook de vergelijking met gemengd gehakt van rund- en varkensvlees. En aangezien bijna de helft van onze eigen vleescon-

sumptie bestaat uit geïmporteerde producten, kijken we best ook meteen even naar de cijfers op wereldschaal.

Gemaakt van plantaardig eiwit

Plantaardige burgers worden gemaakt van plantaardig eiwit. Door verschillende eiwitbronnen te combineren kun je een betere samenstelling krijgen. Zo combineren 3 van de 5 burgers soja-eiwit met tarwe-eiwit (zogenaamde tarwegluten). Een nadeel hiervan is dat het allebei veelvoorkomende allergenen zijn. Daarom worden de Beyond Burger en de Greenway Burger gemaakt op basis van erwtenewit gecombineerd met respectievelijk rijstewit en aardappeleiwit. Wat betreft eiwitten zitten alle opties uit deze vergelijking best goed, zowel qua samenstelling als hoeveelheid (van 14 tot zelfs 19%) en verteerbaarheid.

Veroorzaakt Soja ontbossing?

Bij soja denken veel mensen meteen aan de ontbossing van het Amazonewoud. Om de vraag te kunnen blijven volgen, wordt er in Argentinië en Brazilië erg veel waardevol natuurgebied ontbost om plaats te maken voor landbouwgrond. Moeten we dan wel massaal soja gaan eten? Het grootste deel van de sojateelt wordt gebruikt als veevoeder. Dat aandeel zou wereldwijd minstens 75 procent bedragen. Ook België importeert jaarlijks zo'n 800.000 ton soja voor de veeteelt, vooral uit Argentinië en Brazilië. Soja voor menselijke consumptie komt dan weer voornamelijk uit Canada en Europa. Sinds 2017 wordt er ook in België succesvol soja geteeld voor menselijke consumptie. Door vlees te eten draag je dus meer bij aan de ontbossing dan door het eten van soja zelf.

'Door vlees te eten draag je meer bij aan de ontbossing dan door het eten van soja zelf'

Het aardopwarmingsvermogen

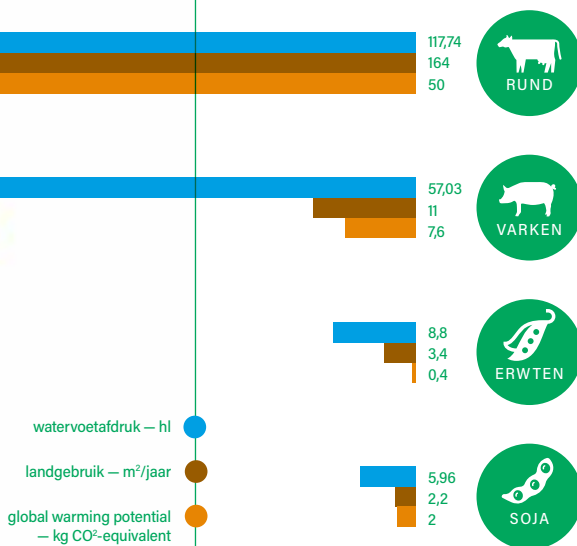
De veeteelt is wereldwijd een van de grootste bronnen van broeikasgassen. Vooral herkauwers zoals koeien produceren erg veel methaan in de vorm van boeren, scheten en mest. Daarnaast heb je ook de indirecte uitstoot door onder andere het energieverbruik van de sector, de teelt van voeder en de verandering van het landgebruik (bijvoorbeeld ontbossing voor landbouwgrond).

Om verschillende producten te kunnen vergelijken wordt het aardopwarmingsvermogen of global warming potential (GWP) uitgedrukt in een CO₂-equivalent. Een onderzoek van de UGent spreekt over 22,2 tot 25,4 kg CO₂-equivalent per kilogram onbeend rundvlees geproduceerd in Vlaanderen en 3,1 tot 6,4 kg CO₂-equivalent per kilogram onbeend varkensvlees geproduceerd in Vlaanderen.

'De veeteelt is wereldwijd één van de grootste bronnen van broeikasgassen'

De life cycle assessment van de Greenway Burger houdt het op 1,2 kg CO₂-equivalent per kilogram. Daarmee is hij 94% minder schadelijk voor het klimaat dan een Belgische rundsburger en 62 tot 82% minder schadelijk dan een Belgische varkensburger. Voor de Beyond Burger, die nu in de VS wordt geproduceerd, ligt dat op 3,5 kg CO₂-equivalent per kilogram, waarmee hij 90% minder schadelijk is voor het klimaat dan de Amerikaanse rundsburger, goed voor 32,6 kg CO₂-equivalent per kilogram. Garden Gourmet heeft het dan weer over een 80% kleinere

ECOLOGISCHE VOETAFDRIJK van 100 gram proteïnen

carbon footprint, maar geeft geen exacte cijfers.

De American Association for the Advancement of Science (AAAS) plaatst het aardopwarmingsvermogen van verschillende voedingsbronnen in verhouding tot het eiwitgehalte. De studie baseert zich op resultaten uit 1.530 studies uit 119 landen. Het resultaat vind je in de grafiek hierboven.

De watervoetafdruk

Het IHE Institute for Water Education berekende dat er voor 100 gram rundvlees wereldwijd gemiddeld 1.540 liter water wordt gebruikt. Dat is de hoeveelheid water die je verbruikt als je een maand lang iedere dag 6 à 7 minuten onder de douche staat. Voor België konden we geen cijfers vinden, maar voor Nederland ligt die hoeveelheid op 651 liter water per 100 gram rundvlees. Daarmee is het land een mondiale voorloper. Het grote verschil met het wereldgemiddelde zit vooral in de voeding en de efficiëntie van kweekprogramma's: voor

HOTA CVBA

**ENERGIEZUINIG &
BIO-ECOLOGISCH
(VER)BOUWEN**

HOUTSKELETBOUW

WWW.HOTA.BE

Jouw advertentie hier?

Dat kan! Mail gauw naar
frontaal@gentsmilieufrent.be

HÈT ADRES VOOR ECO FAIR FASHION

SUPERGOODS GENT

Kom onze herfstcollecties ontdekken! Eco én fair, voor vrouwen én heren. De favoriete duurzame modemerken bij Supergoods zijn ARMEDANGELS, People Tree, Lanlius, SKFK, Knowledge Cotton Apparel en uiteraard ook VEJA, met een breed gamma sneakers!

Oh ja, wist je trouwens dat we momenteel twee adressen hebben in de Brabantdam, om meer plaats te bieden aan jullie en de collecties? Beide winkels liggen quasi naast mekaar. In het najaar volgt er nog groot nieuws: Supergoods Gent verhuist dan namelijk naar een grotere locatie, alweer vlakbij, met alles terug onder één dak. Volg alles op @supergoodsstore!

Warme herfstgroetjes en tot ziens in de winkels!

Brabantdam 56B + pop-up Brabantdam 64
Open ma 11-18u, di-za 10-18u
supergoods.be

Ook open op de eerste zondag van de maand!

Bij Supergoods kan je ook shoppen
met je ecocheques

SUPER

 GOODS

eco + fair fashion

grazende koeien is er veel meer water nodig dan voor industriële kweekprogramma's met voeder-gewassen die efficiënter worden omgezet. Ook de slachtleeftijd speelt een grote rol.

Voor 100 gram sojabonen heb je gemiddeld 215 liter water nodig, en voor dezelfde hoeveelheid (gedroogde) erwten zit je aan 198 liter water. Peulvruchten zijn dus een pak zuiniger op dat vlak. Als je die cijfers opnieuw omzet naar de hoeveelheid water die je nodig hebt per 100 gram proteïnen, zie je nog enkele verschuivingen. Sojabonen en erwten zijn veruit het meest watervriendelijk vanwege de lage waterbehoefte en het hoge proteïnegehalte (zie grafiek).

Door vaker vegetarisch te eten zou de gemiddelde Europeaan de watervoetafdruk van zijn voeding tot 38% kunnen verkleinen. Zo spaar je uiteindelijk veel meer water uit dan door minder vaak te douchen of de kraan dicht te draaien tijdens het handen wassen en tanden poetsen.

Landgebruik

Zowel voor het telen van gewassen als voor het houden van vee en de verwerking ervan heb je land nodig. Als je alle land dat wordt gebruikt voor herkauwers samentelt, loopt het snel op. Vooral het telen op weilanden vergt een grote oppervlakte. In Europa zou er gemiddeld 45 m² nodig zijn per kilogram ontbeend vlees. Voor weideteelt loopt dat op tot 122 m² per kilogram. Het wereldgemiddelde ligt nog een pak hoger: 309 m² en 983 m² per kilogram voor respectievelijk gemengde veeteelt en weideteelt. Varkensteelt is inzake landgebruik een stuk zuiniger:

in Nederland zou gemiddeld 16 m² land nodig zijn per kilogram ontbeend vlees, voornamelijk omdat varkens geen graasdieren zijn. Voor de Beyond Burger is het landgebruik 3,98 m² per kilogram. Garden Gourmet spreekt voor de Sensational Burger over 75% minder landgebruik. In de grafiek zie je het landgebruik in verhouding tot het eiwitgehalte. Wat betreft landgebruik is het een pak beter om voor plantaardige burgers te kiezen.

Gezondheid

De nutritionele samenstelling van plantaardige burgers is vergelijkbaar met die van vleesburgers. Enkel op het vlak van vitamine B12 scoren de veggieburgers, met als uitzondering de Greenway Burger, minder goed. B12 is een vitamine die onder meer wordt aangemaakt door bodembacteriën. Deze laatste komen terecht op planten en vervolgens in de dieren die deze planten opeten. In de moderne voedingsindustrie vinden de bacteriën nog zelden hun weg tot bij mensen en dieren. Daarom krijgt vee vaak verrijkte voeding of supplementen via injecties. Ook aan de Greenway Burger wordt B12 toegevoegd.

Plantaardige burgers kunnen wel enkele voordelen hebben tegenover rood en verwerkt vlees, omdat deze laatste gelinkt worden aan kanker, beroertes en diabetes type 2. Natuurlijk blijven ook plantaardige burgers verwerkte producten. Bij een aantal is het aandeel verzadigde vetten net als bij vleesburgers aan de hoge kant. Daarom is het aanbevolen om burgers, plantaardig of niet, met mate te eten en je bord op een gezonde manier verder aan te vullen.

'Door vaker vegetarisch te eten spaar je uiteindelijk veel meer water uit dan door minder vaak te douchen'

De smaaktest

Over smaak valt zagezegd niet te discussiëren. De realiteit bewijst het tegendeel: online vind je honderden reviews, smaaktests en reacties. De Beyond Burger komt er vaak als beste uit. Die zou op vlak van textuur en smaak het meest lijken op een echte hamburger. De Greenway Burger valt over het algemeen ook goed in de smaak en won al veel prijzen in België. Bovendien heeft deze burger een streepje voor omdat hij lokaal en duurzaam wordt geproduceerd. Over de Sensational Burger en de Next Level Burger zijn de meesten dan weer minder enthousiast. De Blue Burger tenslotte is nog vrij nieuw in België maar lijkt ook goed onthaald te worden. Bij sommige tests komt hij zelfs als winnaar uit de bus.

Als we The New York Times mogen geloven, is de Impossible Burger nog beter. Benieuwd of we die binnenkort ook in Europa mogen verwachten...

Meer weten?

Voor het uitgebreide artikel en de bronvermelding, surf naar gentsmilieufrent.be/plantaardig-vlees

Biedt Graphius u als all-round drukwerkpartner een performante infrastructuur? Zeker. Werken we met state-of-the-art technologie? Absoluut! Maar wat ons écht uniek maakt, is de volledig geïntegreerde productieflow van ordervoorbereiding tot aflevering. Elk van onze 370 vakmensen haalt het maximum uit zijn of haar expertise waardoor uw drukwerk in één vloeiende beweging door ons proces wordt begeleid, met een naadloze samenwerking en communicatie. Graphius, uw drukpartner voor magazines, catalogi, brochures en boeken.

GRAPHIUS

www.graphius.com

Graphius - Eekhoutdriesstraat 67, B-9041 Gent, T +32.9 218 08 41
Graphius Brussels - Hemelstraat 2, B-1651 Beersel
PPO Graphic - 10 Rue de la Croix Martre, F-91120 Palaiseau

Bio & Plant-Aardig Restaurant

vanwege Corona even geen zelfbedienings-
buffet-naar-gewicht meer ...
... maar laat je nu lekker door ons bedienen
binnen of op ons zonneterras!

www.lekkergec.be

openingsuren / aanbod / reserveren (dat mag maar moet niet)

OXFAM

Wereldwinkel
Gent-St-Pieters

Fairtrade producten

Wij blijven doorgaan!!
Steun onze producenten en ons werk voor
een duurzame en rechtvaardige handel,
Lokaal en globaal!!

Openingsuren:

di > vr — 11.30- 19.30 | za — 10.00- 18.00 | zo en ma gesloten

Kerstin — 'Nu denk ik dat ik het vliegtuig niet meer kan nemen. Europa is ook mooi.'

Kerstin_27
roots_Duitsland

'Ik sta nog steeds bekend als het meisje dat "milieuvervuiling!" riep wanneer iemand een papiertje op de grond gooide', lacht Kerstin. Intussen doctoreert ze op een project waarmee die vervuiling structureel kan aangepakt worden.

We hebben afgesproken in een koffiebar. Buiten vliegen mondkapjes vrolijk rond. Kerstin is afkomstig uit Duitsland en woont al een jaar in Gent om aan haar doctoraat te werken. Ze verzamelt data over plastic afvalstromen van KMO's. Het project beoogt een efficiëntere ophaling en de ontwikkeling van hoogwaardige recyclagesystemen. 'De stromen moeten lokaal verwerkt worden', vertelt ze. 'Zo creëren we een circulaire economie.'

Haar passie voor milieu heeft haar studiekeuze bepaald. 'Ik wou een job die iets in beweging zou kunnen zetten.' Ze koos voor bio-ingenieur aan de universiteit van Aken. 'Werktuigbouwkunde is er zeer populair, maar ik wou geen auto's bouwen. Ik wou de toekomst duurzamer maken.'

In een duurzame toekomst zal geen plaats meer zijn voor kerncentrales. Na de ramp in Fukushima in 2011 besloot Duitsland al zijn centrales te sluiten. 'In Aken zijn Doel en Tihange een groot thema. Zoals er hier Klimaatstraatborden voor de vensters hangen, hangen er daar Stop Doel en Tihangeborden. Ik begrijp niet dat het in België geen groter thema is', zucht ze.

Nog tijdens haar studies heeft ze de liefde gevonden bij één van onze landgenoten. 'We hebben elkaar leren kennen in Costa Rica', lacht ze. 'Nu kan ik het vliegtuig niet meer nemen. Europa is ook mooi!' We nemen afscheid. Onderweg raap ik een mondkapje van de grond en gooi het in de vuilnisbak.

txt_Michaël Verest pix_Shauni Celis

Stad zoekt stilte

Moeten we onze slaap laten voor stadsverdichting?

Geluid is na luchtvervuiling de belangrijkste milieu-oorzaak van gezondheidsproblemen. Een reden voor Frontaal om de komende jaren aandacht te besteden aan deze problematiek. Naast hinder van verkeer, industrie en horeca is burenlawaai een vaak voorkomend ongemak. Is het mogelijk de omslag te maken naar de nodige stadsverdichting zonder omsingeld te worden door het kabaal van onze burenen?

txt_Karel Lauwers pix_Marie Bockaert

Sinds 2017 is het aantal jonge gezinnen dat de stad verlaat weer groter dan het aantal instromers. Ongezonde lucht speelt hier een grote rol, maar wie de middelen heeft gaat ook op zoek naar ruimte en rust. Het platteland is terug trendy. Hoe garanderen we dat in dichtbebouwde woonkernen nog voldoende rust te rapen valt voor de blijvers?

Festivaltuin

Één stopcontact per kamer was ooit een luxe, nu gebruiken we een veelvoud aan apparaten om ons te entertainen. En die stadstuin die handig was om ondergoed in de wind te laten drogen is nu een eventruimte waar we onze gasten een festivalervaring schenken. Toegenomen mogelijkheden geven het leven meer pit. Maar ze verhogen ook hoorbaar de stadsdrukke voor onze burenen in een tijd waarin meer mensen volgens trendwatchers aan een silent retreat toe zijn. Volgens

de stadsmonitor levert burenlawaai na verkeerslawaai de meeste hinder op. Verschil in levensstijl en -ritme vormen een uitdaging, ook de morfologie van onze binnensteden is een uitstekende geleider voor onze overtollige decibels. Verharde grond en gevels zorgen voor een perfecte weerkaatsing van elke uitroep. Temperatuurverschillen op verschillende hoogtes zorgen ervoor dat het geluidsniveau toeneemt. Isolatie tussen oudere rijwoningen is onbestaande. De structuur van verouderde appartementen creëert perfecte echokamers die elk bewonersgeluid door het volledige gebouw transporteren.

Geen premies

Aan akoestiek werd en wordt vaak pas in tweede instantie gedacht bij (ver)bouwen. Energieneutraliteit krijgt alle aandacht. De site van de beroepsorganisatie voor interieurarchitecten weet te melden dat de

23:00

Hartslag en bloeddruk gaan de hoogte in. Treedt er corticale inhibitie op, waarbij je hersenen het geluid actief proberen te negeren, wat energie kost? Daar lig je nu niet wakker van, je wil vooral slapen maar dat wordt moeilijk.

00:30

Je lichaam zal deze nacht stresshormonen aanmaken. Cortisol, noradrenaline en adrenaline kunnen verandering veroorzaken in waarden van cholesterol en glucose, die het risico op cardiovasculaire ziekten verhogen.

03:00

Een diepe slaap zal je nu niet meer bereiken. Het wordt een dag vol moeheid, irritatie en mindere prestaties. Maar je bent geen klager!

'Eenzijdige focus op thermische renovatie zorgt er soms voor dat akoestiek achteruitgaat'

akoestiek bij renovaties er soms op achteruitgaat door een eenzijdige focus op thermische aspecten. Het aanpakken van de geluidsproblematiek dient, misschien meer nog dan de thermische vereisten, al vanaf het prille begin van een bouwontwerp aangepakt. Navraag bij Stad Gent leert ons dat er geen aparte premies bestaan om een woning akoestisch te verbeteren. Hou daar dus rekening mee bij een algemene verbouwing. Op kantoor vinden we geluidsisolerende belcellen en stille vergaderruimtes terug, bij privéwoningen is geluids-

management geen trend. Op stadsniveau is dan weer onderzoek nodig of we met geluidsabsorbende groene bodems en gevels en oriëntatie van gebouwen onze oren kunnen sparen.

De subjectiviteitsval

Wie zijn verstoorde nachtrust wil aankaarten, krijgt in de eerste plaats te horen dat geluidsbeleving subjectief is. Natuurlijke geluiden zoals ruisende bomen produceren vaak evenveel decibels als die bulderende lach van je buur, maar worden als minder storend ervaren. De controle waarover iemand beschikt om met geluidsstress om te gaan, beïnvloedt ook de gevoels-hinder. Het gaat niet om de echte controle die iemand heeft, maar over de controle die hij ervaart. Alleen al het idee dat je naar de kalme logeerkamer kan verhuizen, doet je hinderbeleving serieus zakken in vergelijking met iemand die niet over die mogelijkheid beschikt.

Het verschil in geluidsgevoeligheid tussen verschillende personen loopt volgens schattingen op tot 11 dB. Pervers gevolg hiervan is dat er een subjectiviteitsval ontstaat die het probleem tot je eigen gevoeligheid lijkt te herleiden. Daar ligt meteen ook een uitdaging tot elke aanpak die geluidshinder serieus wil nemen. In een tijd waarin populaire hashtags als cottagecore het buitenleven idealiseren, denken we best eens na hoe we naast slimme steden ook, waar nodig, stille steden kunnen maken als we de overgebleven open ruimte willen vrijwaren.

En in Gent?

In de Ontwerpbeleidsnota Lucht & Geluid lees je welke acties Stad Gent tijdens de bestuursperiode 2020-2025 wil ondernemen om de geluidshinder te beperken. > www.stad.gent

bokaal

VEGGIE | HOMEMADE | FOOD | TEA

**Lokaal in nen Bokaal
shop | take away | versbar
catering | events | lokale B2B**

Brabantdam 100 | 9000 Gent
0477 19 95 44 | info@lokaal.gent
woensdag tot zaterdag | 11u00 - 19u00

**BEWUSTE CATERING
AMBACHTELIJKE SEITAN**

PIETER & SYLVIE
0495 90 84 01 - WWW.DE-GOEDE-ZAAK.BE

Gezellig shoppen, advies op maat,
groot vegan & glutenvrij aanbod.
Een hart voor duurzaamheid
& lokale ondernemers!

#vegan
#local
#fairtrade
#wecare

Korte Meer 22b 9000 Gent Tel: 09 223 1 2 41 ayunogent@gmail.com
Volg ons ook op Facebook & Instagram en blijf up to date van de laatste nieuwigheden op www.ayuno.be

OHNE
NATUURLIJK ONVERPAKT

Onverpakt
Biologisch
Lokaal

----- ✂
10 % korting bij OHNE in
ruil voor deze bon

GMF Lidnummer:

Het groen achter de oren

Het spijt me, meneer de agent, dat ik me boos heb gemaakt in die slagerij. Het was me allemaal even te veel geworden. Ik moest het kwijt. Iets beters dan dat kon ik op dat moment niet bedenken. Ik was verblind door woede. Ik kon niet helder meer denken. Mijn razernij uitwerken op de mensen bij de slager leek mij de enige oplossing. Wat er dus gebeurd is, is het volgende. Ik was boos. Heel boos. Razend, was ik. Kijk, het komt terug, nu ik het u vertel. Kwaad dat ik was! Nu ja, dat begrijpt ge nu wel, dat ik zo boos was. Dus ik was boos, en ik moest dat ergens op uitwerken. Ik moest dat kwijt. En toen ben ik dus die slagerij binnen gestormd. Die was dichtbij. En daar ben ik beginnen schelden op de mensen. En ook op die slager. Deugd dat dat deed! Ge kunt het u niet voorstellen! Kijk, ik word er alweer blij van! Ik dacht meteen, dat moet ik nog eens doen. Maar wacht, nee, ik ga dat niet nog eens doen. Echt niet, ge moet zo niet kijken. Nu weet ik beter. Beloofd. Want nu zit ik hier mijn verklaring af te leggen. Wat denkt ge dat mijn straf zal zijn? Ah, de rechter. De rechter beslist. Oké. Ja, ik ga verder.

Waar was ik gebleven? Dus ik sta daar in die slagerij en ik scheld iedereen die daar staat de huid vol. Wat ik allemaal gezegd heb? Dat weet ik niet meer hoor. Iets over vlees eten zeker? Dat het egoïsten waren. Dat ze met hun smaakargumenten de pot op konden. En wat ze wel niet dachten dat ze aan het doen waren? Ik ging maar door en door! Of ze zich niet schaamden, dat vroeg ik ook. Maar dat deden ze dus niet. Ze waren wel bang van mij, denk ik. Zo leek het toch. Ja, ik besef nu eigenlijk wel waarom ze er niks van begrepen. Waarom ze me zo bleven aanstaren met van die koeïenogen. Ze zagen het verband niet. Ik

De huid vol

Lisa Marechal

had te veel stappen overgeslagen. Ik had moeten beginnen bij het begin. Het gigantische waterverbruik van de productie van vlees. De boskap, voor de productie van soja en maïs, zodat die beesten kunnen eten, zodat zij die beesten kunnen opeten. Bla bla bla, ge weet wel. Over hun kinderen had ik moeten beginnen. Volgende keer... ah nee. Sorry. Waarom ik dan zo boos was? Ah. Welja. Ik had een krant gekocht en ik was daarmee in het park gaan zitten. Ik dacht, het is vakantie, ik heb tijd, ik ga nu ook eens lezen wat erin staan, in die krant, in plaats van enkel de puzzels op te lossen. Dat was een vergissing. Zeg, begrijpt gij eigenlijk waarom andere mensen niet ziedend worden als ze de krant lezen? Leest gij de krant? Ah, ge trekt uw schouders op. Ik bedenk mij nu, dom eigenlijk he? Ik had wel gewond kunnen raken. Als die slager, met zijn uitbeenmes of zo, oeioei. Stel u voor! En die klanten hadden mij toch ook zo kunnen overmeesteren? Toch? Nu ja, dat deden ze niet. Ze stonden daar maar te gapen als schapen die naar de slachtbank geleid werden. Mooie woordspeling he? Ge begrijpt het niet? Laat ook maar. Bang? Van mij? Waarom? Ah, geen mondmasker. Ja, dat is wel gevaarlijk. Dat geef ik toe.

Voortaan

Voortaan kiezen voor een duurzame levensstijl vraagt om nieuwe gewoontes. We helpen je graag op weg met enkele huis-, tuin- en keukentips. Klein begonnen ...

Herbruikbare oorstokjes

Wat is het precies? — Een buigbaar staafje met aan elk uiteinde een tip van industrieel silicone. Je krijgt er twee in een doosje: eentje met bobbeltjes (frictietips) om je oor mee schoon te maken, en eentje met een gladde tip om je make-up mee bij te werken. Na gebruik was je die gewoon en stop je ze in het bijhorende doosje.

Waarom wou ik ze proberen? — De voordelen van herbruikbare oorstokjes kan je vast zelf al bedenken: minder afval, dus minder verwerkte grondstoffen nodig voor productie, minder verbrandingsstoffen die in de lucht komen bij de afvalverwerking, minder transportkilometers... Kortom, een high five voor moeder Natuur, maar dan op microniveau. Het silicone zorgt er bovendien voor dat de oorstokjes na elke wasbeurt vrij van bacteriën blijven.

Kastanjewasje of klimopsop

Tijdens de herfst is het kastanje O'clock! De rijpe vruchten van de tamme en wilde kastanje liggen bezaaid op de grond. Hét moment om op Roodkapjes wijze met een mandje naar buiten te gaan en naar hartelust te rapen. De tamme kastanjes zijn lekker om te snoepen of voor in een soepje. De wilde kastanjes, daarentegen, gebruik je voor... je vuile was!

Kastanjewasje

Neem een handje vol kastanjes en mix ze in je blender. Voeg vervolgens kokend water toe en laat dit een tiental minuten weken tot je schuimbelletjes ziet verschijnen. Dit schuim komt van de saponinen oftewel zeepstof die in de vrucht zit. Zeef vervolgens de brokjes kastanje eruit (anders verstopt je wasmachine), voeg enkele druppels essentiële olie toe voor een lekker geur et voilà!

Dit gaat gesmeerd!

Interessant detail — Zowel Bamboozy als soortgelijke concurrenten maken expliciet duidelijk dat de silicone tip op industriële wijze vastge maakt zit aan het uiteinde van het oorstokje, zodat het niet kan komen vastzitten in je oor. Daar had ik nog niet eens aan gedacht, maar dank je wel voor een nieuw horrorbeeld, Bamboozy.

En wat vind ik er nu van? — Het doet zijn werk. Ik vind dat je de versie met de bobbeltjes wel harder voelt dan de niet-herbruikbare oorstokjes uit hout en katoen die ik tot nu toe gebruikte, maar het is niets onaangenaams. Als ik voor een dikke tien euro niet alleen 2.000 wegwerp-oorstokjes kan uitsparen, maar ook nooit meer holderdebolder naar de winkel moet omdat ze alweer op zijn, knik ik goedkeurend.

txt_Sanne Jans

Makkelijk & goedkoop wasjes draaien

Je kan ook voor de extreem simpele methode gaan en de wilde kastanjes in een katoenen zakje of dichtgeknoopte kous rechtstreek in je wasmachine smijten. De kleine brokjes kastanje moet je er achteraf wel bijnemen.

Klimopsop

Geen fan van kastanjes? Probeer dan klimop! Pluk een flinke hoeveelheid klimop, knip de steeltjes eraf, mix de bladeren, breng het aan kook gedurende 2 minuten (1 liter water voor 500 gram klimop) en zeep de restanten eruit. Wat je overhoudt is een schimmelwerend, antibacterieel zeepmiddel dat je ook als basis kan gebruiken voor de afwas of als shampoo.

Het is perfect normaal als het nu kriebelt om je was te doen. Wat kastanjes en klimop, en kom maar op!

txt_Binte Claes

Romige pasta spinazie en artisjok

kooktijd

skills

Vegan én creamy? Het kan! Tover een snel, eenvoudig en delicioes gerecht op je bord waar alle ingrediënten een eigen toets aan geven.

txt_PIX_Merel Wildschut (De Groene Meisjes)

Ingrediënten — 2 grote of 3 kleine porties

- 300 g spaghetti of andere pasta naar keuze
- 2 el olijfolie
- 1 kleine ajuin in ringen, gesneden
- 200 g kastanjechampignons
- 1 teentje knoflook geperst
- 125 ml plantaardige room
- 200 ml (ongezoete) sojamelk
- 1 el maïzena
- 5 blokjes bevroren spinazie
- 3 artisjokharten uit blik, gesneden
- peper en zout
- verse peterselie
- optioneel: edelgistvlokken

Bereiding

• Verhit de olie in een pan en voeg de uienringen toe. Laat dit 15 minuten bakken. Roer elke 2 minuten even door en pas op dat ze niet aanbranden! • Snijd de champignons in plakjes en voeg toe aan de uienringen. Bak dit nog 5 minuten. Voeg eventueel wat extra olie toe als dat nodig is. Breng alvast op smaak met wat peper en zout. • Bak de knoflook 1 minuutje mee. Voeg hierna de kookroom, melk, maïzena, spinazie en gesneden artisjokharten toe. Roer goed door en breng langzaam aan de kook. • Kook ondertussen de pasta volgens de aanwijzingen op de verpakking. • Laat de saus een minuut of 10 pruttelen zodat de spinazie helemaal is verwarmd. Voeg nog wat extra zout en peper toe. • Mix de gekookte spaghetti met de saus en garneer met verse peterselie. Serveer eventueel met edelgistvlokken, voor een 'kazige' smaak.

Ontdek meer recepten op evavzw.be

GMF houdt het nat

Waterrecuperatie in Gent, want elke druppel telt

Door klimaatverandering krijgen we steeds meer te kampen met langere periodes van droogte, kijk maar naar de meest recente zomers. Onze (drink)watervoorraden dreigen uitgeput te raken. GMF lanceerde de voorbije maanden verschillende waterrecuperatieprojecten. Want spaarzaam zijn met water, dat kunnen we eigenlijk allemaal.

txt_Iris Verschaeve & Pieter Van den Brande pix_GMF

Let it rain

Een vat, een vat, een vat!

Water recupereren, het is soms eenvoudiger dan je denkt. Dat het heel laagdrempelig en simpel kan door een regenton te plaatsen op je koertje of in je tuin(tje), toonde onze wedstrijd 'Win een vat'. Uit bijna 300 deelnemers werden drie winnaars uitgeloot. Deze gelukkige Gentenaars kregen van GMF een gratis regenwaterton mét installatie cadeau. De weken erna schreven meer dan 80 Gentenaars zich in voor onze

groepsaankoop regenwatertonnen. Daardoor konden ze allemaal tegen fikse korting een regenton van 210 liter aankopen of zelfs laten installeren. Let it rain!

Was je te laat en twijfel je nog over de installatie? Vind Gents MilieuFront op YouTube en bekijk het filmpje 'Hoe installeer je een regenton van 210L?' waar vrijwilligers Pieter en Benjamin je op weg helpen.

Stad Gent en water

We kunnen zelf veel doen om water te besparen, maar natuurlijk niet alles. Een groot deel van het werk zit voor GMF in beleidsbeïnvloeding. We willen overheden door strategisch overleg aanzetten om slimme beleidskeuzes te maken. In juni besliste Stad Gent – gemotiveerd door de burens van Sint-Amandsberg – dat bouwheren voortaan verplicht zijn om een kraantje te installeren als ze aan bronbemaling doen. Op die manier

kunnen particulieren uit de buurt gemakkelijker het water ophalen voor privégebruik. Het is een stapje vooruit, maar enkel een doekje voor het bloeden: het grondwater is uit de grond.

GMF wil Stad Gent overtuigen om veel strenger toe te zien op het oppompen van water uit bouwputten. Er zijn nu al technieken voorhanden – weliswaar duurder – om enkel het nodige bouwperceel te draineren in plaats van het perceel én de onmiddellijke omgeving. Indien we deze manier van werken verplicht maken, zou er veel grond-

Wij(k)water subsidie binnen

In de vorige Frontaal kon je al lezen over ons Wij(k)water project: een voorstel van GMF om te onderzoeken of we regenwater dat op kerken valt, kunnen opvangen en hergebruiken of in de bodem laten infiltreren. Goed nieuws, via de Koning Boudewijnstichting haalden we €25.000 binnen om dit onderzoek uit te voeren! We starten dit najaar, in samenwerking met Ecokerk, Stad Gent, AquaFlanders, Farys, Join for Water en verschillende kerkfabrieken.

water, dat nu verloren gaat, blijven zitten in onze bodem. Water wordt het nieuwe goud. We maken daarom hoe sneller hoe beter werk van een goed doordacht waterbeheer!

Daarnaast zien we ook mogelijkheden om na te denken over regentonnen in de openbare ruimte. Niet elke Gentenaar heeft immers een tuin of koer om een regenton of wateropvangsysteem te plaatsen, maar dit zou (naar analogie van geveltuinen) wel kunnen aan de voorgevel. Er is nog werk aan de winkel, dat staat vast!

Red het water van werf naar regenput

In juni vonden enkele buurtbewoners in het Sint-Amandsberg dat het genoeg was: per uur zagen ze 66 000 liter grondwater de riool in verdwijnen, terwijl hun eigen regenputten droog kwamen te staan. Ze staken de koppen bij elkaar en op zeer korte tijd was hun taskforce geboren! Na een grondige voorbereiding slaagden ze erin 23 regenputten van mensen in de buurt te vullen met dat bemalingswater.

Wondelgem case

Op de werf 'De oude Stoeterij' in Wondelgem pompt projectontwikkelaar Durabrik water op aan een snelheid van ongeveer 11.000 liter per uur. Na kwaliteitscontrole bleek dit water geschikt voor bedeling. Voor deze actie sloegen GMF en Durabrik de handen in elkaar: 250.000 liter grondwater werd opgevangen in een tijdelijk opvangvat, en met een tankwagen uitgedeeld aan 40 buurtbewoners, die zo hun regenput konden vullen. Mooi meegenomen: bij deze eerste 'Red het

Chapeau! Gents MilieuFront vond dat dit initiatief navolging verdiende en verzamelde verschillende experts rondom zich om hier samen werk van te maken. Operatie 'Red het water' zag het levenslicht!

Gentenaars met interesse om hun regenput met opgepompt grondwater te vullen, konden hun gegevens achterlaten online. Tegelijkertijd verzamelde we data van interessante werven waar bemalingswater geloosd wordt aan een voldoende hoog debiet. Als het lang genoeg droog is, het water van voldoende kwaliteit is, en we genoeg geïnteresseerden hebben, kunnen we in gang schieten. En zo geschiedde onze eerste waterbedeling: de Wondelgem case.

water'-actie vergoedde Durabrik de onkosten van de eerste 25 gezinnen. Het water op zich is vanzelfsprekend gratis. GMF vraagt de bewoners wel een faire vergoeding om de transportfirma en de operationele kosten te betalen voor de service, die heel wat voeten in de aarde heeft. Zo komt er bij de bemalingsbron een groot opvangvat te staan, en om het water tot bij de mensen brengen moeten we een vrachtwagen met chauffeur huren.

Onze eerste actie leerde ons dat de kost rond 30 euro ligt. Als je een regenwaterput van 5 m³ (5000 l) vult met leidingwater betaal je dezelfde prijs. Je doet het dus niet voor je portemonnee, maar wel voor milieu en klimaat. Want op deze manier red je letterlijk water.

Interesse om op de wachtlijst te komen voor 2021? Lees meer op gentsmilieufront.be/red-het-water

tintelijn

DE NATUURVERFWINKEL

Bij Tintelijn zetten we in op gezonde verf en duurzame producten. Nood aan inspiratie of informatie? Kom eens langs! Onze experts zijn van vele markten thuis.

DE DUURZAME AANNEMER

Je gevel of interieur oprissen?
Schilder-, kalei-, timmer- of pleisterwerken:
Tintelijn voert ook werken uit bij je thuis.

info@tintelijn.be · 09 219 09 60
Adolf Baeyensstraat 216, 9040 Gent

www.tintelijn.com

Bezoek onze webshop op eurabo.be

Bio-ecologische materialen voor energiezuinige houtbouw en renovatie

Steico flex FSC®
Houtwolisolatie

Isokurk
Vloer- en muurisolatie

pro clima
Luchtdichting

- **gratis advies** aan zelfbouwers!
- **isolatie opleidingen:** eurabo.be/opleidingen

10%
ISOLATIEKORTING

10% korting voor leden van Gents Milieufront

Wij kiezen voor verantwoord bosbeheer. U ook?

ROK 52 - PontWest 112
B-9600 Ronse
+32(0)55 23 51 40

Wiedauwkaai 87
B-9000 Gent
+32(0)9 216 46 40

info@eurabo.be
www.eurabo.be

Adopteer een eyck

Gent is de stad waar de gebroeders Van Eyck hun wereldberoemde meesterwerk schilderden en waar al zes eeuwen lang miljoenen bezoekers van over de hele wereld het altaarstuk komen bewonderen. De stad viert Van Eyck en het Lam Gods met een bijzonder feestjaar vol evenementen en activiteiten voor jong en oud. Gents MilieuFront viert mee en schenkt negen 'eycken' aan Gentenaars met een voldoende grote tuin.

txt_Iris Verschaeve

Als Gentse milieuorganisatie wil GMF het Van Eyck-jaar niet zonder boe of ba voorbij laten gaan. Als eerbetoon aan onze grote schilders, vergroenen we de stad met negen majestueuze eikenbomen. Daarvoor zijn we op zoek naar grote tuinen en geëngageerde adoptieouders.

Gezocht: grote tuin in Groot-Gent
GMF wil een eik planten in negen tuinen in ons werkingsgebied. We zoeken dus niet enkel tuinen in 9000 Gent maar ook in de deelgemeenten en in Destelbergen, Merelbeke en Evergem! Een eik kan tot 30 m hoog en 15 à 20 m breed worden. Bovendien gedijt hij het best met veel licht. We zoeken daarom tuinen waar de jonge eiken tot hun volle glorie kunnen groeien en er dus een groeirimte van 20 meter diameter beschikbaar is.

Adoptie

Naast een tuin vragen we van de tuineigenaars of de 'adoptieouders' in dit geval ook een concreet engagement. We geven natuurlijk niet zomaar een eik cadeau voor je tuin – we willen echt dat deze bomen

de komende eeuwen zuurstof geven aan Gent. Jouw adoptie is dus echt 'voor het leven.' Je zet jouw handtekening op symbolische adoptiepapieren waarbij je belooft deze boom voor de komende 100 jaar te laten staan.

Bodem

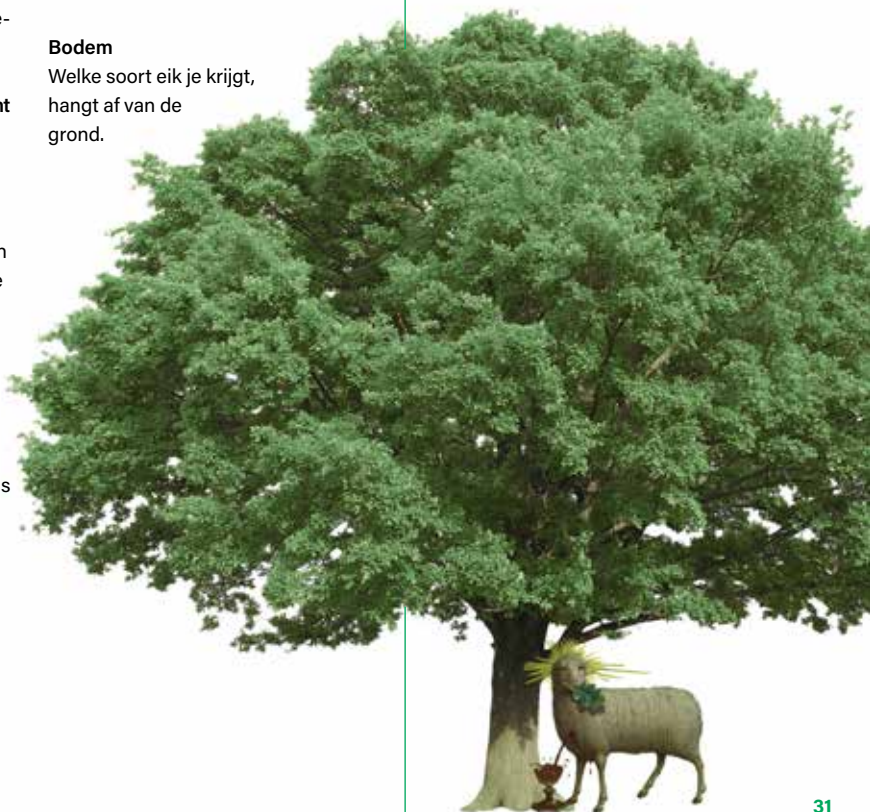
Welke soort eik je krijgt, hangt af van de grond.

Ter ere van Van Eyck-jaar 2020

De zomereik staat graag in een vochtige bodem, de wintereik liever droog. Weet je wat voor bodem je in jouw tuin hebt, geef ons die info dan zeker mee. Is dit voor jou Chinees? Dan bekijken we jouw geval apart zodat we zeker voor de juiste boom op de juiste grond kiezen.

Stel je kandidaat voor adoptie

Stuur een foto van je tuin met je gegevens naar info@gentsmilieufront.be met als onderwerp 'Van Eyck' en wie weet wordt jij wel de toekomstige eigenaar van één van de negen 'eycken'? In oktober nemen we contact met je op.

Er is een nijpend tekort aan betaalbare huurwoningen in Gent. Vooral voor kwetsbare gezinnen is het niet eenvoudig om een kwalitatieve woning te vinden. Anderzijds staan tal van woningen leeg waarvan de eigenaar niet goed weet wat ermee te doen. Het Pandschap brengt de vraag dichterbij het aanbod door panden te renoveren en sociaal te verhuren. Gents MilieuFront sprak met medeoprichter Bert Van den Broele.

txt_Veerle Vercruyce pix_Pandschap

Het Pandschap van leegstand naar sociale verhuur

We hebben lang nagedacht hoe we kansarme gezinnen aan een goede huurwoning kunnen helpen

Wat doet het Pandschap?

Het Pandschap renoveert leegstaande panden tot kwalitatieve huurwoningen. De renovatie kan gebeuren met middelen van de eigenaar of met gedeelde of volledige financiering door het Pandschap. De renovaties zijn niet luxueus, maar wel kwalitatief. Er wordt voor elk pand bekeken wat haalbaar is en vaak worden ook tweedehands of recuperatiematerialen gebruikt vanuit ecologisch standpunt en om de kosten te drukken. Na de renovatie worden deze woningen sociaal verhuurd aan kwetsbare gezinnen. Het beheer en de administratie voor de verhuur neemt het Sociaal Verhuurkantoor, een partner van Het Pandschap, voor zijn

rekening. Bert Van Den Broele: "Wij zijn gespecialiseerd in economisch renoveren, we kunnen voor een redelijke prijs uw woning verhuurklaar maken."

De panden

In Gent staan tal van woningen leeg waarvan de eigenaar niet goed weet wat ermee te doen. Dit kan bijvoorbeeld een pand zijn dat de eigenaar geërfd heeft en dat de familie in haar bezit wil houden. De woningen zijn in slechte staat en dus niet geschikt voor verhuur. Voor een renovatie ontbreekt het de eigenaar aan motivatie of kennis, en in een tiende van de gevallen zijn er niet voldoende financiële middelen. Daardoor blijven de panden leegstaan. Dit

zijn de panden waarnaar het Pandschap op zoek is. Als de eigenaar bereid is om sociaal te verhuren en het pand minimum 9 jaar in bruikleen te geven, dan is dit een perfecte match!

De eigenaars

Voor de eigenaar zijn er heel wat voordelen verbonden aan deze formule. Ten eerste moet hij geen hoge leegstandsbelasting betalen. Verder wordt de eigenaar volledig ontzorgd voor de renovatie en is een eventuele financiering ook mogelijk. Daarnaast kan de eigenaar voor een pand in Gent ook profiteren van tot 16.000 euro aan renovatiepremie voor sociale verhuur. Vervolgens heeft hij door de

Wij zijn gespecialiseerd in economisch renoveren, we kunnen voor een redelijke prijs uw woning verhuurklaar maken

sociale verhuur de garantie dat de huur betaald wordt.

Het kostenplaatje

Het Pandschap heeft niet als doel om winst te maken, maar om break even uit te komen. De voorbije 3 jaar werd het model uitgebouwd aan de hand van Provinciale steun. Vanaf 2020 werkt het zelfbedruipend. Het Pandschap rekent een commissie van 5 à 10% aan op de prijs van de renovatie om de coördinatie te betalen. Als de eigenaar niet kan investeren in de renovatie, kan het Pandschap ook financieren, waarna

dit afgehouden wordt van de maandelijks huurprijs.

Het ontstaan

Het Pandschap is gegroeid uit Domus Mundi vzw, een onafhankelijke vzw die een uitgebreide ervaring heeft met projecten die de woonkwaliteit en de leefbaarheid in Gent verbeteren. Bert Van den Broele: “We zijn zowel bouwtechnisch als sociaal ingesteld bij Domus Mundi, dit is een zeldzame combinatie. We hebben lang nagedacht hoe we kansarme gezinnen aan een goede huurwoning kunnen helpen. De grote

inspiratie kwam uit Brussel. Daar maakte de vzw Renovassistance sinds 1988 meer dan 200 huizen bewoonbaar. Via het sociaal verhuurkantoor ‘Logement pour tous’ worden die verhuurd. In tegenstelling tot hen werken we niet met vrijwilligers, maar wilden we er meer een economisch model van maken.”

Mindshift

Het Pandschap beoogt een mindshift. “Overall in Vlaanderen zie je nieuwe appartementsblokken oprijzen op goede locaties. Kapitaalkrachtigen beschouwen zo’n aankoop als de betere belegging. Vooral de projectontwikkelaars maken winst en de eigenaars verhuren aan wie het al goed heeft. Ondertussen wordt de nood aan betaalbare woningen steeds groter.”

“Ik geloof niet meer in de economie die gericht is op een constante groei. Wij willen niet rijk worden, het gevoel om iets zinvol te doen is voor ons belangrijker. Zo slaagden we er vorige maand in om een woning af te werken waar nu een alleenstaande Palestijnse moeder in woont met 6 kinderen tussen 3 en 13 jaar.”

Meer info? Ben je zelf of ken je een eigenaar van een leegstaand pand en is er interesse om met het Pandschap samen te werken? Neem contact op via info@pandschap.be of +32 493 73 42 22.

Mee bouwen? Het Pandschap zoekt ook een nieuwe medewerker met professionele bouwkundige ervaring die hun visie deelt. Iets voor jou? Hou dan 11.be in de gaten voor de vacature.

Dirk — 'Kunst en activisme zijn twee verschil- lende dingen'

Erger je je aan laks milieubeleid en oprukkende vervuiling? Vrijwilliger worden bij GMF helpt je deze negatieve energie in iets positiefs om te toveren. Dat is wat kunstwetenschapper en docent kunstactualiteit Dirk Pultau deed. "Ik wilde niet blijven kanker en zocht een plaats waar ik mijn woede kwijt kon."

Je bent actief bij de beleidswerkgroep. Ben je een dossiervreter? – 'Mijn keuze voor de beleidswerkgroep heb ik aan mijn koppigheid te danken. Mijn profiel past eerder in de activiteitenwerkgroep. Ik merk wel dat ik een fremdkörper ben, ik heb minder dossierkennis dan de andere leden die meestal nog functies hebben bij andere milieuorganisaties verwant aan GMF. Ikzelf kom uit een andere wereld. Als kunst-historicus, nu heet dat kunstwetenschapper, was ik 13 jaar hoofdredacteur van De Witte Raaf, een tijdschrift over recente en hedendaagse kunst. Toen ik daar vertrok, heb ik overwogen om naar de milieusector over te stappen. Maar op een bepaalde leeftijd is een overstap niet zo realistisch. Ik kan nu mijn energie kanaliseren via GMF. Ik zou de kunstsector trouwens ook te veel missen. Ik probeer mijn plaats te vinden in de werkgroep door mee te werken aan het in kaart brengen van het S-netwerk van de NMBS, informatie op te vragen over o.a. de ontwijding van kerken, of een standpunt te schrijven over het dossier rond de Sint-Annakerk. Die schitterende 19e-eeuwse kerk wordt namelijk tot een Delhaizesupermarkt omgetoverd, een ware schande.'

Was er bij De Witte Raaf plaats voor ecologische bekommernissen? – 'Het zijn voor mij toch twee verschillende zaken. Kort na mijn afscheid bij De Witte Raaf sprak ik met Hans Bruyninckx, directeur van het Europees Milieuagentschap en een oude klasgenoot van mij. Hij raadde me aan om een job te zoeken op het raakvlak van kunst en ecologie, want ecologie is tegenwoordig een hip thema in de kunstwereld. Maar zelf vind ik die hype nogal irritant. Het levert meestal boodschappelijke kunst op.'

Zijn er artistieke uitzonderingen op de regel? – 'Er bestaat wel interessante kunst die een kritische omgang ontwikkelt met het kapitalisme, met de consump-

**help
mee**

Heb je zin om ook
vrijwilliger te worden?
Laat het ons weten!
info@gentsmilieufont.be

tiemaatschappij... en die zijn natuurlijk in hoge mate verantwoordelijk voor de ecologische rampspoed die ons nu overkomt. Maar de combinatie tussen kunst en ecologie kan enkel werken als de zaken op een onrechtstreekse manier aangekaart worden. Kunst en activisme zijn twee verschillende dingen. In Nederland hebben ze voor activistische kunstenaars een vreselijk woord bedacht, 'artivisten'. Komaan zeg! Ik vind dat een belediging voor mensen die echt aan activisme doen. Er is niets makkelijker dan de activist uit te hangen binnen de veilige muren van een museum. Weet je trouwens wat ik leuk vind aan GMF? Dat er nauwelijks iemand in hedendaagse kunst geïnteresseerd is. Wat een verademing!

Waar zie je jezelf nog als vrijwilliger helpen?

– 'Toen ik drie jaar geleden vrijwilliger werd bij GMF, wist ik nog niets van Extinction Rebellion. Dat is een relatief nieuw gegeven. Ik heb altijd al gedroomd van een sit-in op de autosnelweg, maar dat is eerder een actie voor Extinction Rebellion dan voor GMF.'

Waar komt je ecologische betrokkenheid vandaan?

– 'Mijn ouders hadden geen auto vroeger. Ik heb me waarschijnlijk ooit in mijn hoofd geprent dat dat een milieubewuste keuze was. Maar ik besef nu dat ik dat er zelf van gemaakt heb. Ik denk eerder dat mijn vader een aversie had tegen de voortrazende technologische ontwikkelingen. Dat is ook de reden waarom hij geen grasmaaier met een motor wilde. Maar milieubewustzijn is bij mij wel altijd latent aanwezig geweest. Toen de eerste kleine berichten over de klimaatopwarming in de kranten verschenen, vroeg ik me af waarom de journalisten daar niet vaker en uitgebreider over schreven. Ik begreep niet dat aan zo een draconische evolutie zo weinig aandacht besteed werd. Ik vind het raar van mezelf dat ik pas zo laat op het idee gekomen ben om me aan te sluiten bij een organisatie als GMF. Misschien heb ik zolang gewacht omdat ik nogal een verlegen jongen ben.'

Zie je nog uitdagingen voor de groene beweging?

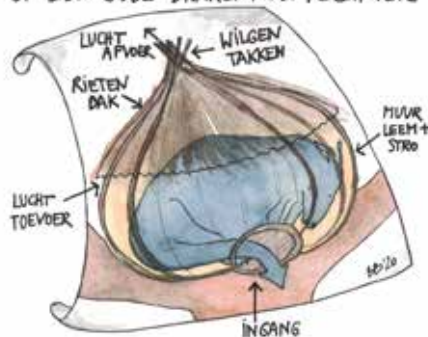
– 'De problematiek leeft alleen bij mensen die niet alleen wit zijn, maar ook nog eens goed verdienen en hoogopgeleid zijn. Dat is ook het probleem van Groen, ondanks het sociale programma van die partij. Daar moet meer aandacht aan besteed worden. Daarnaast heb ik ook nog het verlangen om met meer mensen uit de beweging een breed gesprek aan te gaan over de frustraties en bekommernissen omtrent het milieubeleid. Dat gebeurt nog te weinig. Ik begrijp natuurlijk ook dat GMF niet de tijd heeft om al zijn vrijwilligers te entertainen.'

txt_Karel Lauwers pix_Shauni Celis

MEET Jules #15: JULES IS VERHUISD

Hij BEGON AAN EEN PILOOTPROJECT CIRCULAIRE-BOOM-BOUW GEBASEERD OP EEN OUDE DRAKENNESTTECHNIEK.

* BOOM BOL BOUW BRIGADE

sept okt nov

19.09

19.09 River Cleanup Gent op World Cleanup Day

—
i.s.m. Dokano

Onze kanotocht is helaas volzet, maar als je wil kan je nog aansluiten bij het team ter land – de River Cleanup Gent. Met meer dan 100 vrijwilligers maak je op deze namiddag mee de oevers proper. Je kan enkel deelnemen mits inschrijving. Dat kan via facebook of via de link op onze website.

zaterdag 19 sept – 14u > 17u

Afspraak op binnenplaats van Dok Noord 70

De organisatoren zorgen voor handschoenen, grijpers, afvalzakken en COVID hygiëne maatregelen. Jij komt met je bubbel én met mondmasker.

— een organisatie van Dokano,
River Cleanup Gent en partners

26.09 Ontharding & aanplanting

—
Henri Mortierstraat

Remember de Désiré Toeffaertstraat (Gentbrugge): 80m² grijze stoeptegels vervangen door 6 voortuinen en 8 geveltuinen! Klimaatadaptatie in zijn puurste vorm, en een leuk, tastbaar en dankbaar project dat we dit jaar met veel goesting herhalen. Kom jij mee stenen uitbreken op zaterdag 26 september om plaats te maken voor meer groen in Gentbrugge? We steken de handen uit de mouwen vanaf 9u. 's ochtends, werkgerief en hulpmid-

delen à la kruiwagen en schop zijn zeer welkom! Diezelfde namiddag nog voeren we compost aan en gaan we meteen de plantjes planten! Stuur een e-mailtje naar pieter@gentsmilieufrent.be.

zaterdag 26 sept – vanaf 9u 's ochtends
halverwege de Henri Mortierstraat,
Gentbrugge

BELANGRIJK — Uiteraard gebeurt deze activiteit met inachtnaam van alle coronamaatregelen. Daarover worden alle kandidaat-helpers nog uitgebreid gebriefd.

26.09

16.01.2021 De Grote Gentsche GMF-Quiz

—
nieuwjaarseditie

Herhaald wegens groot succes, en wel al voor de zevende keer: de Grote Gentsche GMF-quiz! Naar goeie traditie kan je hier al jouw quizlusten botvieren op ludieke maar vaak ook aartsmoeilijke vragen van onze GMF-quizmasters. Wij zorgen voor duurzame hapjes en drankjes gedurende de hele quiz. Corona heeft jullie quizharten even op de proef moeten stellen – maar na veel zoeken, wikken en wegen, kozen we dan toch voor januari 2021! We quizzen met ploegen van max. 4 personen. Bedenk alvast een leuke groepsnaam.

Deelnameprijs bedraagt 20 euro per ploeg, dat bedrag betaal je de avond zelf ter plaatse. Schrijf je als de bliksem online in.

zaterdag 16 jan 2021 – 19u > 22.30u
Dienstencentrum Ledeborg (Theaterzaal),
Ledeborgplein 30, 9050 Ledeborg

TIP — Dit jaar is het de 7de editie. Verwacht dus zaken à la de 7 hoofdzonden, de 7 werken van barmhartigheid, de 7 wereldwonderen, de 7 chakra's, de 7 dwergen of... 007!
NIEUW — Doe je graag mee, maar jouw maten houden niet zo van quizzen? Stuur een mail met in de titel 'Blind Gequizd' naar info@gentsmilieufrent.be, en wij verzekeren jouw plaatsje in een nieuw, ad hoc samengesteld quizteam!

16.01.2021

GZCHT: arendsogen

Versterk het eindredactieteam van Frontaal

—
Geen Frontaal zonder tientallen vrijwilligers. Om 4x per jaar een sterk magazine te kunnen produceren zijn we quasi permanent op zoek naar nieuw bloed voor onze redactieraad. Springen spellingsfouten jou onmiddellijk in het oog? Schrap je gemakkelijk in teksten van anderen? Geniet je van het kritisch nalezen? Dan ben jij onze m/v/x. Let's kill their darlings!

Contacteer ons op frontaal@gentsmilieufrent.be.

Smells
like
team
spirit

Administratieve vrijwilliger M/V/X

Ondersteun het secretariaatsteam

—
Ben je op zoek naar vrijwilligerswerk op wekelijkse basis? Deins je niet terug voor administratieve taken? Het secretariaatsteam van GMF & MAW zoekt een secretariaatsvrijwilliger voor klasseerwerk en hulp bij het inboeken van klanten

Interesse? Contacteer ons op iris@gentsmilieufrent.be!

Nog nooit had een regenput zoveel aanbidders!
#Redhetwater

Midden juli namen we in stijl afscheid van Sarah op Bar Bricolage. #goodluck

Terug meer dan 17.000 peuken op 2u tijd. #coronaproof #gentisgeenasbak

Eindelijk nog eens vergaderen zonder scherm ertussen in juni
#vrijwilligers #muinkpark

In augustus kreeg de Kapiteinstraat in Wondelgem een fietspadsuggestie dankzij GMF

en de Fietsersbond en die werd opgepikt door het stadsbestuur. #veiligverkeer #DIY

Get the bigger picture!

volg ons

👍 gentsmilieufrent-GMF
📷 @gentsmilieufrent
#gentsmilieufrent

Meer dan 60% winkeldeuren open mét airco
#hittegolf #verspilling

40 regenputten gevuld - 250.000 liter water gereed #jmoetkloppenwantebedoethetniet

Dankzij Sarah en Marie spat onze samenwerking met Wooncoop van de ramen van onze nieuwe stek af!

COLOFON

Frontaal is het driemaandelijks tijdschrift van Gents MilieuFront vzw (GMF)

Jaargang 23_nr. 3
herfst 2020

verantwoordelijke uitgever

Elina Bennetsen
Maria Hendrikplein 5/201,
9000 Gent

redactie

Erik Grietens, Binte Claes,
Steven Geirnaert, Pieter
Van den Brande, An Van
Hemeldonck, Sanne Jans,
Iris Verschaeve, Lisa
Marechal, Veerle Vercrucyde,
Karel Lauwers, Thijs
Michiels, Koois Fransen,
Zjef Deloosse, Michaël Verest,
Karolien Van Den Bossche,
Ulrike Braeckman

grafisch concept

Marlies Nachtergaele

lay-out

Shauni Celis
Marlies Nachtergaele
Marian Vandenbussche

fotografie — illustraties

Vermeld bij artikel.
Cover: Shauni Celis
— Huisfotografen:
Noor Van Weverberg,
Shauni Celis en Dennis Licht
— Huisillustratoren:
Britta Bolte, Veerle Vercrucyde
en Marie Bockaert

contact redactie

frontaal@gentsmilieufont.be

copyright

Overname van artikels
wordt aanbevolen, mits
bronvermelding.

drukwerk

Graphius, Gent

Gedrukt op 100%
kringlooppapier
met inkt op vegetale
basis en solventvrij.

over ons

Gents MilieuFront (GMF) is een politiek onafhankelijke milieuvereniging die actief is in Gent en omgeving.

We willen mee vorm geven aan een samenleving waarin 'duurzaam' altijd de logische, natuurlijke keuze is, op alle niveaus. Om dit te bereiken richten we ons tot lokale overheden, inwoners en organisaties in de regio via beleidswerk, sensibilisering, adviesverlening en acties. Vrijwilligers zijn het kloppend hart van onze vereniging. We leggen ons toe op stedelijke thema's zoals afval, energie, mobiliteit en klimaat. MilieuAdviesWinkel (MAW) is het servicepunt duurzaam bouwen en renoveren van GMF.

word lid

Word je lid, dan help je ons om nog meer acties te ondernemen en zwaarder te wegen op het Gentse milieubeleid.

Je bent al lid vanaf 5 euro per jaar! Dit doe je makkelijk en snel via het domiciliëeringsformulier op de website. Wens je een gezinslidmaatschap, dan stort je 12,5 euro. Elk GMF-lid heeft recht op kortingen in een twintigtal duurzame Gentse handelszaken. Originele cadeautip? Schenk een lidmaatschap!

doe mee

GMF bestaat dankzij de inzet van een groep enthousiaste vrijwilligers.

Hands-on organisators, dossiervreters of praktische enthousiastelingen: iedereen is welkom! Stuur een e-mail naar info@gentsmilieufont.be en je zal uitgenodigd worden voor een kennismakingsgesprek.

steun ons

Steun GMF met een gift, dan kan nu (tijdelijk) met 60% belastingvermindering! De Vlaamse Overheid voorziet deze verhoogde belastingvermindering in 2020 voor erkende vzw's als GMF in (moeilijker) corona-tijden. Stort een bedrag op rekening BE93 0011 4993 2067. Vermeld in de mededeling 'Gift': Alle giften vanaf €40 op jaarbasis zijn fiscaal aftrekbaar. Giften hoger dan 40 euro zijn natuurlijk ook welkom. Merci!

vind ons

Secretariaat GMF

Koningin Maria Hendrikplein 5/201
9000 Gent — T 09 242 87 51
info@gentsmilieufont.be
www.gentsmilieufont.be
*Steven Geirnaert, Iris Verschaeve,
Thijs Michiels en Pieter Van den Brande*

Openingsuren

Open van maandag tot vrijdag.
9u - 12u30 | 13u - 17u

MilieuAdviesWinkel (MAW)

Wil je bouwadvies? Maak dan eerst een afspraak. — T 09 242 87 54
info@milieuvadviswinkel.be
www.milieuvadviswinkel.be
*Stefaan Claes, Veerle Vercrucyde
en Bieke Vanherrewege*

Inspirerende verhalen
in het hartje van Gent

Groene loper

ECOLOGISCH FILMFESTIVAL
VAN GENTS MILIEUFRONT

< NOV.2020
SPHINX CINEMA >

SPHINX

Exacte data en programmatie binnenkort
op gentsmilieufrent.be/groeneloper

Frontaal

Gents
Milieu
Front

driemaandelijks magazine van Gents MilieuFront
jaargang 23 – 3de trimester 2020
v.u. Elina Bennetsen, Maria Hendrikplein 5/201, 9000 Gent

P806132
afgiftekantoor
9000 Gent 1

PB-PP
BELGIE(N)-BELGIQUE